

Sygn. akt IV U 722/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalański
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 maja 2016r. w S.

odwołania R. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 5 maja 2015 r. Nr (...)

w sprawie R. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala R. S. (1) prawo do emerytury od dnia 1 kwietnia 2015 roku.

Sygn. akt IV U 722/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), odmówił R. S. (1) prawa do emerytury wskazując, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony nie udowodnił 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego, a także nie wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony R. S. (1), wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury. Ubezpieczony wskazywał, iż w okresie od 1.07.1970r. do 31.08.1976r. pracował w młynie w K. jako pomocnik młynarza, gdzie wykonywał pracę w wymiarze 4-6 godzin dziennie, natomiast w dni wolne od zajęć szkolnych od 8 do 10 godzin dziennie, który to okres należy zaliczyć do okresów składkowych i nieskładkowych. Zdaniem wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach powinien zostać zaliczony okres zatrudnienia od 1.07.1986r. do 31.12.1998r. na stanowisku kierownika robót, co potwierdza przedłożone świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Do odwołania dołączono świadectwo wykonywania pracy w szczególnych

warunkach z dnia 18.05.2015r., wyjaśnienie prezesa zarządu Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w W. oraz wykaz stanowisk pacy w szczególnych warunkach (odwołanie z załącznikami k. 1-6v akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Ponadto wskazano, że dołączone do odwołania dokumenty - w postaci świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 18.05.2015r. oraz „wyjaśnienia” z dnia 18.05.2015r. - nie mają wpływu na zmianę zaskarżonej decyzji, bowiem praca na stanowisku „kierownika robót”, obok nadzoru bezpośredniego zawiera czynności administracyjno-biurowe, zaś wyjaśnienie nie zawiera informacji dotyczących zajmowania dodatkowych pomieszczeń przeznaczonych dla szczebla kierowniczego. W ocenie organu rentowego odwołanie ubezpieczonego nie wnosi do sprawy żadnych nowych dowodów faktycznych lub prawnych, które uzasadniałyby zmianę decyzji i uwzględnienie odwołania (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k. 7-8 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony R. S. (1) w dniu 7 lutego 2015r. ukończył 60-ty rok życia. W dniu 20 kwietnia 2015r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury.

Na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 22 lat, 4 miesięcy i 3 dni, z czego okresy składkowe wynoszą 22 lata i 8 dni, a okresy nieskładkowe 3 miesiące i 25 dni. Do stażu pracy nie zaliczono okresu od 1.07.1970r. do 31.08.1976r., gdyż wówczas R. S. (1) nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu, a ponadto świadkowie nie pracowali z wnioskodawcą, zatem nie mogą poświadczyć dokładnego okresu oraz wymiaru czasu pracy. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres od 7.09.1976r. do 30.06.1986r., tj. 9 lat, 9 miesięcy i 24 dni. Nie uwzględniono okresu od 1.07.1986r. do 31.12.1998r., bowiem z przedłożonego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wynika, iż we wskazanym okresie ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku „kierownika robót”. Podkreślono, że czynności polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym, na oddziałach i wydziałach, na których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, są zaliczane do pracy w szczególnych warunkach, jednak muszą być wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz bezpośrednio przy stanowiskach, na których nie są zachowane higieniczne normy pracy. W przypadku pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego wyższego szczebla, a więc zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych, wykonywanie jakichkolwiek czynności o charakterze administracyjno-biurowym lub przebywanie w czasie zmiany roboczej w pomieszczeniu oddalonym od stanowisk robotniczych decyduje o niezaliczeniu danej pracy do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wobec braku wykazania na dzień 1 stycznia 1999r. okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego 25 lat oraz 15 lat pracy w szczególnych warunkach, zaskarżoną decyzją z dnia 5 maja 2015r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury (decyzja z dnia 5.05.2015r., k. 24 akt emerytalnych).

Ubezpieczony R. S. (1) w dniu 7 lutego 1970r. skończył 15 lat. Po ukończeniu szkoły podstawowej, kontynuował naukę w technikum elektrycznym. Wówczas rozpoczął także pracę w młynie w K., który prowadził jego wujek Z. F.. Wykonywał tam czynności pomocnika młynarza, w tym m. in. pomagał przy wsypywaniu zboża, przy sprzątaniu, pilnował maszyny do mielenia, nosił worki ze zbożem, zastępował ojca przy maszynie. Swoje obowiązki w młynie wykonywał codziennie po powrocie ze szkoły (z której wracał około godz. 16:00) w wymiarze czasu pracy ponad 4 godzin. W młynie było bardzo dużo pracy, gdyż korzystali z niego wszyscy pobliscy rolnicy, i nieraz dzień pracy kończył się około godz. 20:00 czy też 22:00. W okresie ferii i wakacji, jak również w soboty i niedziele, ubezpieczony pracował w młynie przez cały dzień (tj. około 10 godzin dziennie). Za wykonaną pracę ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie. Rodzice wnioskodawcy nie posiadali gospodarstwa rolnego. Jego ojciec także pracował w młynie w K.. Praca ubezpieczonego we wskazanym zakładzie pracy była niezbędna zarówno z uwagi na ilość pracy, jak również przez wzgląd, że ojciec wnioskodawcy był osobą niepełnosprawną (nie miał nogi).

Od dnia 7 września 1976r. R. S. (1) podjął pracę w Przedsiębiorstwie (...) W. (dawniej: Przedsiębiorstwo (...)), gdzie w okresie od 1 lipca 1986r. do 7 marca 2002r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku

kierownika robót. Ubezpieczony sprawował bezpośredni nadzór nad brygadami wykonującymi budowy i remonty elektroenergetycznych linii średnich i niskich napięć, stacji transformatorowych oraz budowy i remonty instalacji elektrycznych. W ramach dozoru wnioskodawca musiał stale przebywać na budowie, gdzie pracownicy brygad wykonywali swoje obowiązki (np. stawiali słupy), nadzorował prace elektromonterów. Zakres obowiązków kierownika robót nie wskazuje, by wnioskodawca będąc zatrudnionym na tym stanowisku wykonywał prace administracyjno-biurowe. Pracodawca wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w w/w okresie w ramach zatrudnienia na stanowisku kierownika robót instalacyjnych (świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 8.03.2011r., k. 14 akt emerytalnych; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, k. 4 akt sprawy).

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (okoliczność bezsporna, nadto: wniosek o emeryturę, k. 2 akt emerytalnych).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków A. F. (k. 17v akt sprawy) i J. B. (k. 17v-18 akt sprawy), jak również w oparciu o zeznania ubezpieczonego R. S. (1) (k. 18 i 24-24v akt sprawy), które oceniono jako spójne i wiarygodne. Ponadto ustalenia faktyczne poczyniono na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, aktach organu rentowego oraz aktach osobowych ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego R. S. (1) zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art. 32 ust. 1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art. 27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z § 4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z § 2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało ustalenia, czy na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony legitymuje się co najmniej 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, jak również czy posiada wymagane przepisami 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Poza sporem pozostawało, iż ubezpieczony w dniu 7 lutego 2015r. osiągnął wymagany przepisami wiek, a także nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył wnioskodawcy staż ubezpieczeniowym w łącznym wymiarze 22 lat, 4 miesięcy i 3 dni, zatem do 25-letniego okresu wymaganego do przyznania emerytury brakowało mu 2 lat, 7 miesięcy i 27 dni. W tym celu R. S. (1) wnosił o uwzględnienie okresu pracy w młynie w K., gdzie po ukończeniu szkoły podstawowej a przed rozpoczęciem zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) W. z siedzibą w W. (tj. od 1 lipca 1970r. do 31 sierpnia 1976r.) pracował jako pomocnik młynarza.

W ocenie Sądu, niewątpliwie okres pracy wnioskodawcy w młynie w K. należało zaliczyć do „ogólnego” stażu pracy chociażby w niezbędnym zakresie brakujących niecałych 3 lat. Co prawda ubezpieczony nie zawarł umowy o pracę w formie pisemnej, lecz umowa taka została zawarta w sposób dorozumiany. Skoro wnioskodawca codziennie przychodził do pracy, wykonywał czynności na terenie młyna pod nadzorem pracodawcy (wsypywanie zboża, sprzątanie, noszenie worków czy zastępowanie ojca przy maszynie), to niewątpliwie świadczył pracę i otrzymywał za nią wynagrodzenie. Brak umowy o pracę na piśmie nie niweczy skutków tego, że ubezpieczony faktycznie po ukończeniu szkoły podstawowej świadczył pracę w młynie w K., który prowadził jego wuj Z. F.. Niewątpliwie fakt, że pracodawca nie dopełnił wszystkich formalności - nie zgłosił wnioskodawcy do ubezpieczenia społecznego i nie uiszczał składek - nie może stanowić argumentu przemawiającego na niekorzyść ubezpieczonego. Pracownik nie miał bowiem wpływu na wywiązywanie się pracodawcy z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. W niniejszej sprawie okoliczność, że ubezpieczony w okresie, gdy jeszcze uczęszczał do szkoły, wykonywał codziennie pracę w młynie w K. potwierdzili świadkowie A. F. i J. B., które były sąsiadkami rodziny wnioskodawcy, jak również korzystały z usług młyna. Sąd nie miał zatem wątpliwości, iż są to wystarczające dowody potwierdzające stanowisko ubezpieczonego w tym zakresie, w szczególności wobec faktu, że współpracownicy wnioskodawcy – R. S. (2) i Z. F. – już nie żyją.

Poczynione ustalenia faktyczne odpowiadają hipotezie normy zawartej w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a) ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którą za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, w tym okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego – w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne (por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2007r., II UK 185/06, OSNP 2008/9-10/143). W uzasadnieniu powołanego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu został udowodniony przez ubezpieczonego, okres tego zatrudnienia jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia. Zwrócono uwagę, że pracownik nie ma obowiązku przedkładania dowodów stwierdzających zgłoszenie do ubezpieczenia i opłacania składek. Zaprezentowane stanowisko tutaj. Sąd w całości podziela. Niewątpliwie w niniejszej sprawie R. S. (1) pomimo pozostawania w spornym okresie w zatrudnieniu i otrzymywania wynagrodzenia za wykonaną w młynie pracę, nie został przez pracodawcę zgłoszony do ubezpieczenia społecznego. Ubezpieczony nie może jednak ponosić negatywnych konsekwencji zaniechania przez pracodawcę realizacji obowiązku ubezpieczenia. Po zaliczeniu okresu pracy wnioskodawcy w młynie w K. jako okresu składkowego w rozumieniu przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a) ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do stażu ubezpieczeniowego dotychczas uwzględnionego przez organ rentowy (22 lata, 4 miesiące i 3 dni) R. S. (1) na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał co najmniej 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego.

Dokonując analizy zakresu obowiązków ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) W. na stanowisku kierownika robót, Sąd doszedł do przekonania, iż pracę tę należy zaliczyć do wykonywanej w szczególnych warunkach. Dokumenty zgromadzone w aktach osobowych wnioskodawcy dały podstawy do stwierdzenia, że ubezpieczony sprawował bezpośredni nadzór nad brygadami wykonującymi budowy i remonty elektroenergetycznych linii średnich i niskich napięć, stacji transformatorowych oraz budowy i remonty instalacji elektrycznych. Zakres obowiązków kierownika robót nie wskazuje, by wnioskodawca będąc zatrudnionym na tym stanowisku wykonywał prace administracyjno-biurowe, wręcz przeciwnie w ramach dozoru musiał stale przebywać na budowie (w terenie) i kontrolować pracę elektromonterów. Praca R. S. (1) w w/w zakładzie pracy w okresie od 1 lipca 1986r. do 31 grudnia 1998r. odpowiada pracy ujętej w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 w związku z pracą określoną w wykazie A, dziale II załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. kontrola międzyoperacyjna, kontrola

jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. Należy wspomnieć, że przy ustalaniu prawa do świadczenia emerytalnego w myśl art. 184 w/w ustawy staż pracy uprawniający do tego świadczenia liczony jest na dzień 1 stycznia 1999r., zatem okresy wykonywania pracy po 31 grudnia 1998r. nie są brane pod uwagę. Wobec powyższego, Sąd zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku kierownika robót od 1 lipca 1986r. do 31 grudnia 1998r., w konsekwencji czego – przy uwzględnieniu stażu pracy w szczególnych warunkach niekwestionowanego przez organ rentowy w wymiarze 9 lat, 9 miesięcy i 24 dni - na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Całokształt okoliczności sprawy nakazuje zatem uznać, że R. S. (1) spełnił wszystkie przesłanki do uzyskania emerytury w rozumieniu art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 kwietnia 2015r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek o emeryturę.